

คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ที่ ๗๗/๒๕๖๘

วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

เรื่อง การเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับประเทศ

ตามที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา กำหนดวันเลือกระดับอำเภอ วันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗ วันเลือกระดับจังหวัด วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗ และวันเลือกระดับประเทศ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗ นั้น

ก่อนประกาศผลการเลือก คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องว่า นายประหยัด จตุพรพิทักษ์กุล ผู้มีสิทธิเลือกระดับประเทศ กลุ่มที่ ๑๗ หมายเลข ๗๒ ผู้ถูกร้อง ได้มีการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑ (๑๗) มาตรา ๑๓ (๓) และมาตรา ๗๔ กล่าวคือ ผู้ถูกร้องสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเพราะมิใช่บุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณารายงานการไต่สวน ตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้วได้ความว่า ผู้ร้องกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา กลุ่มที่ ๑๗ อันได้แก่ กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน โดยระบุประวัติการทำงานหรือประสบการณ์ทำงานในข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัคร (สว.๓) ว่า “เป็นนักพัฒนาสังคมร่วม ๔๐ ปี เป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม รุ่น ๖ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม ปัจจุบันเป็นผู้บริหารมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท วัดป่าดาราภิรมย์ สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ เคยเป็นประธานกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ คณะทำงานยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน คณะกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นประชาชนในการร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ร่วมผลักดัน พ.ร.บ. หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ร.บ. ปาฐมชนส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และการกระจายอำนาจและงบประมาณแผ่นดิน ให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ฯลฯ” ซึ่งผู้ร้องเห็นว่าเป็นข้อมูลที่ไม่มียาวละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งดังกล่าว ผู้ถูกร้องจึงไม่มีคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑ (๑๗) มาตรา ๑๓ (๓) และมาตรา ๗๔ จากการไต่สวนปรากฏข้อเท็จจริงว่า คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนได้มีหนังสือเชิญผู้ร้องมาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน จำนวน ๒ ครั้ง รวมทั้งการติดต่อทางโทรศัพท์ให้ผู้ร้องมาให้ถ้อยคำ แต่ผู้ร้องไม่มาให้ถ้อยคำแต่อย่างใด

จากการไต่สวนผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำว่า ตนสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา กลุ่มที่ ๑๗ เพราะตนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี โดยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ ตนได้เริ่มทำงานด้านประชาสังคมโดยเป็นอาสาสมัครเพื่อพัฒนาสังคมในสังกัดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นที่ ๖ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งอาสาสมัครไปยังหน่วยงานองค์กรพัฒนาเอกชนทั่วประเทศ โดยตนเป็นอาสาสมัครอยู่ที่มูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท วัดป่าดาราภิรมย์ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๗ มีวาระการเป็นอาสาสมัคร ๒ ปี เมื่อพ้นจากการเป็นอาสาสมัคร ตนได้เข้าทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ประจำของมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท วัดป่าดาราภิรมย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งตนยังคงช่วยงานในฐานะอาสาสมัครที่มูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบทและชมรมนักพัฒนาภาคเหนือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึงประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และได้มาเป็นเจ้าหน้าที่ของชมรมนักพัฒนาภาคเหนือ ฝ่ายพัฒนาบุคลากร ซึ่งต่อมาชมรมนักพัฒนาภาคเหนือได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธินักพัฒนาภาคเหนือเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และยกระดับเป็นสถาบันพัฒนาภาคเหนือเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ตนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) เป็นสถาบันที่ผลักดันช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน นักพัฒนาชุมชน หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่ขอรับการสนับสนุน รวมถึงงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และในบทบาทหน้าที่ของตน ตนเป็นผู้ดำเนินการของสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) และในการทำงานร่วมกันกับภาคเอกชน มีการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ (กก.อปพ.ภาคเหนือ) ซึ่งตนได้รับเลือกเป็นประธานและคณะกรรมการประสานงาน โดยทำหน้าที่ติดตามและผลักดันในเชิงนโยบายให้องค์กรเอกชนหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการสามารถดำเนินการด้วยกันได้ เช่น การผลักดันกฎหมายป่าชุมชน กฎหมายหลักประกันสุขภาพ และการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) และคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ (กก.อปพ.ภาคเหนือ) ได้มีการวางยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาร่วมกัน ออกมาเป็น ๓ ข้อ ได้แก่ การพัฒนาพื้นที่รูปธรรม การสื่อสารสาธารณะ และการผลักดันทางนโยบาย ซึ่งปรากฏจากการที่สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) เข้าไปช่วยส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเขตอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ ตนเป็นกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ (กก.อปพ.ภาคเหนือ) และร่วมทำงานกับมูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ สำนักงานภาคเหนือ โดยได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเข้าไปเป็นวิทยากรการฝึกอบรมและการสรุปถอดบทเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และต่อมาได้มีการร่วมกันจัดทำโครงการระหว่างศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพ มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ สำนักงานภาคเหนือ (มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายสุขภาพภาคเหนือ) และสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในชื่อโครงการสานพลังภาคีขับเคลื่อนเชียงใหม่สู่นครสุขภาวะอย่างยั่งยืน ซึ่งตนและสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) ยังได้เข้าไปช่วยเหลือในการดำเนินการเกี่ยวกับภาคประชาสังคมในหน่วยงานอื่นๆ หรือโครงการอื่นๆ อีกหลายโครงการ และในช่วงประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการจัดตั้งภาคีเครือข่ายเชียงใหม่จัดการตนเอง ซึ่งมีการศึกษาและผลักดันการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ และมีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารจัดการเชียงใหม่มหานคร เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ตนเป็นกรรมการของมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท ตนมีบทบาทตั้งแต่การเป็นอาสาสมัครเพื่อเข้าไปทำงานกับชุมชน ต่อมาเป็นเจ้าหน้าที่และได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการของมูลนิธิดังกล่าวมีบทบาทเกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ตนเป็นผู้ดำเนินการของสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นสถาบันที่ผลักดันช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน นักพัฒนาชุมชน หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่ขอรับการสนับสนุน รวมถึงงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และตนเป็นที่งานวิชาการในโครงการสานพลังภาคีขับเคลื่อนเชียงใหม่สู่นครสุขภาวะอย่างยั่งยืน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการผลักดันกระจายงบประมาณของกองทุนสู่ชุมชนในเรื่องฝุ่นควันจากไฟฟ้า การรองรับสังคมสูงวัย โครงการอาหารปลอดภัยในโรงเรียน และความมั่นคงทางอาหาร

ซึ่งประสบการณ์การทำงานดังกล่าว ปรากฏตามเอกสารประกอบการให้ถ้อยคำของตน จากการไต่สวนพยานคนที่ ๑ ของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้รับรองในหนังสือรับรองความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์หรือการทำงานในกลุ่มที่สมัคร (สว.๔) ให้แก่ผู้ถูกร้อง โดยเป็นอาสาสมัครในโครงการอาสาสมัครของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม รุ่นที่ ๑๖ และเป็นเจ้าหน้าที่ในสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) พยานคนที่ ๒ ของผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นผู้จัดการมูลนิธิพัฒนาเครือข่ายสุขภาพภาคเหนือ และพยานคนที่ ๓ ของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม รุ่นที่ ๑ และเป็นกรรมการของสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สรพ.) ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าผู้ถูกร้องมีประสบการณ์ในการทำงานเช่นนั้นจริง จากการไต่สวนพยานที่ไต่สวนประกอบซึ่งเป็นผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้ถ้อยคำว่าได้ดำเนินการตรวจสอบใบสมัคร เอกสาร และหลักฐานประกอบการสมัครของผู้ถูกร้องตามแนวทางหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ถต (ชม) ๐๐๐๒/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ แล้ว ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

เห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนรับฟังได้ว่า ผู้ร้องกล่าวหาว่า ประวัติการทำงานหรือประสบการณ์การทำงานในกลุ่มที่สมัครของผู้ถูกร้องที่ปรากฏในข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัคร (สว.๓) ไม่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องไม่มีคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องแล้วมีลักษณะเป็นเพียงข้อสันนิษฐานของผู้ร้องโดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นมายืนยัน อีกทั้ง ตัวผู้ร้องไม่มาให้ถ้อยคำตามหนังสือเชิญมาให้ถ้อยคำของคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน ซึ่งจากการไต่สวนได้ความว่า ผู้ถูกร้องสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา กลุ่มที่ ๑๗ อันได้แก่ กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน เนื่องจากผู้ถูกร้องมีประสบการณ์ในการทำงานดังกล่าวข้างต้นรวมกันแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี โดยมีพยานคนที่ ๑ ถึงคนที่ ๓ ของผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำสอดคล้องกับผู้ถูกร้อง ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การมีลักษณะอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน ตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๘ กำหนดว่า “ลักษณะอื่นๆ ในทำนองเดียวกัน ของกลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์ ตามมาตรา ๑๑ (๑๗) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เช่น มูลนิธิหรือสมาคมที่จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือตามกฎหมายอื่นโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดสวัสดิการสังคม องค์กรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม หรือตำแหน่งหรืออาชีพอื่นที่ผู้สมัครยืนยันและมีผู้รับรอง” และจากการตรวจสอบหนังสือรับรองความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์หรือการทำงานในกลุ่มที่สมัคร (สว. ๔) ของผู้ถูกร้องพบว่ามีพยานคนที่ ๑ ของผู้ถูกร้องเป็นผู้รับรองว่าผู้ถูกร้องมีคุณลักษณะเช่นนั้นจริง และมีบุคคลลงลายมือชื่อเป็นพยาน ประกอบกับการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้อง ผู้อำนวยการเลือกระดับอำเภอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ รับสมัครผู้ถูกร้องซึ่งประกอบอาชีพดังกล่าวและเป็นไปตามที่ผู้ถูกร้องประสงค์สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ในกลุ่มที่ ๑๗ โดยผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกแยกเป็นรายกลุ่มตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๑ อันเป็นการดำเนินการตามความประสงค์ของผู้สมัคร ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามกรอบหน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ตามแนวคำสั่งศาลฎีกา คดีหมายเลขดำที่ ถต สว ๑๘๕/๒๕๖๗ คดีหมายเลขแดงที่ ถต สว ๑๖๙/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗ กรณีจึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี อีกทั้งไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นที่ยืนยันได้ว่าการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายตามข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริงจึงรับฟัง

ไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑ (๑๗) มาตรา ๑๓ (๓) และมาตรา ๗๔ ตามคำร้อง

จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้อง

อติพร บุญประคอง

(นายอติพร บุญประคอง)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง